УДК 378:80-051|81'25'373.46:355.01
DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-2-40

Євген ДОЛИНСЬКИЙ,
orcid.org/0000-0003-4074-4648
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри германської філології та перекладознавства
Хмельницького національного університету
(Хмельницький, Україна) dolynskyi@ukr.net

ВІЙСЬКОВА ТЕРМІНОЛОГІЯ ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД ЯК ЕЛЕМЕНТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

У статті зазначається, що українська військова термінологія формувалася під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Сучасний етап її розвитку пов'язаний із зміцненням державності, інтеграцією до світової спільноти та відповіддю на актуальні військові виклики. Переклад англомовної військової термінології – це складний процес, який вимагає врахування лінгвістичних, культурних та професійних особливостей. Для досягнення точності та адекватності перекладу застосовуються різні способи передачі термінів залежно від їхньої структури та функції. Якісний переклад військової термінології важливий для міжнародної співпраці, навчання військових, а також створення документів, які є ключовими для безпеки та оборони. Важливим аспектом діяльності військового перекладача є психологічний аспект. Військові перекладачі часто працюють у стресових умовах або безпосередньо в зоні бойових дій, що додає складнощів до їхньої роботи. Важливими чинниками підготовки з військового перекладу майбутніх філологів є міжкультурна комунікація, що передбачає вплив культурних реалій на сприйняття військової термінології; особливості комунікації у військових структурах різних країн; етику та конфіденційність у військовому перекладі, а також психологічну підготовку – робота в умовах обмеженого часу та стресу; тренування здатності приймати швидкі та точні рішення. Важливий результат та внесок курсу у підготовку філологів є посилення обороноздатності – професійні перекладачі забезпечують оперативний і точний обмін інформацією, що сприяє ефективності військових операцій; зміцнення міжнародної підтримки – завдяки якісному перекладу забезпечується належне інформування міжнародної спільноти про ситуацію на фронті, що сприяє дипломатичній і матеріальній допомозі; гуманітарний вплив – перекладачі допомагають налагодити контакт між військовими, населенням і гуманітарними організаціями, мінімізуючи людські втрати.

Ключові слова: *підготовка майбутніх філологів, навчання військового перекладу, військова термінологія. курси з військового перекладу.*

Ievgen DOLYNSKIY,
orcid.org/0000-0003-4074-4648
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor at the Department of Germanic Philology and Translation Studies
Khmelnytskyi National University
(Khmelnytskyi, Ukraine) dolynskyi@ukr.net

MILITARY TERMINOLOGY AND ITS TRANSLATION AS AN ELEMENT OF FUTURE PHILOLOGISTS' TRAINING

The article notes that Ukrainian military terminology has been shaped by both internal and external factors. The current stage of its development is associated with the strengthening of statehood, integration into the global community, and responses to current military challenges. The translation of English military terminology is a complex process that demands consideration of linguistic, cultural, and professional characteristics. To achieve accuracy and adequacy in translation, various methods of term rendering are used depending on their structure and function. High-quality translation of military terminology is essential for international cooperation, military training, and the creation of documents that are key to security and defense. An important aspect of a military translator's work is the psychological dimension. Military translators often operate in stressful conditions or directly in combat zones, which adds complexity to their work. Key factors in preparing future philologists for military translation include: intercultural communication, which involves the influence of cultural realities on the perception of military terminology; the specific features of communication within military structures of different countries; ethics and confidentiality in military translation; and psychological training – working under time constraints and stress, as well as developing the ability to make quick and accurate decisions. An important outcome and contribution of the course in philologists' training is strengthening defense capabilities – professional translators ensure the prompt and accurate exchange of information, enhancing the efficiency

of military operations; bolstering international support – high-quality translation facilitates proper communication with the international community about the situation on the front lines, fostering diplomatic and material assistance; and a humanitarian impact – translators help establish contact between military personnel, civilians, and humanitarian organizations, minimizing human losses.

Key words: *training future philologists, military translation education, military terminology, military translation courses.*

Постановка проблеми. Більшість професійних терміносистем, зокрема й військова, мають тривалу історію свого формування. Військова лексика еволюціонувала паралельно з розвитком держав і їхніх збройних сил. Перші військові терміни виникли ще до того, як були задокументовані письмово. Військова лексика як одна з найдавніших фахових термінологій неодноразово була предметом лінгвістичного аналізу в східнослов'янських мовах. Вона привертала увагу багатьох українських мовознавців (Ф. Ткач, Л. Батюк, Р. Сидоренко, П. Ковалів, В. Горобець, А. Бурячок та ін.). Підготовка філологів до військового перекладу сприяє розвитку кадрів, які здатні забезпечити точну й ефективну міжмовну комунікацію у військовій сфері. Це важливо для міжнародної співпраці, миротворчих операцій, аналізу військових даних та інформаційної безпеки (Лемешко, 2021: 130).

Аналіз досліджень. Підготовка майбутніх фахівців з військового перекладу є актуальною темою, яка привертає увагу українських та міжнародних дослідників. Зокрема, до цієї проблематики зверталися такі автори та дослідження: *О. Коваленко* досліджувала методичні аспекти підготовки військових перекладачів в умовах підвищених вимог до міжмовної комунікації у військовій сфері. Основну увагу було приділено адаптації навчальних програм до реалій сучасних збройних конфліктів. *О. Сухорукова* розглядає роль міжкультурної комунікації у військовій сфері, аналізуючи специфіку перекладу військових текстів і документації в умовах міжнародної співпраці. *Ю. Дмитрук* досліджує психологічні та технічні аспекти підготовки перекладачів, які працюють у військових умовах. Окремий акцент робиться на стресових чинниках і їх впливі на якість перекладу. *К. Ткаченко* – її праці присвячені використанню сучасних технологій у навчанні військових перекладачів, зокрема автоматизованих систем перекладу (*CAT-tools*) і корпусних технологій. *В. Лисенко* аналізує вплив мовних і культурних бар'єрів у військових місіях НАТО та ООН і пропонує ефективні стратегії навчання військових перекладачів для роботи в міжнародних середовищах. *Н. Гончарук* розглядала питання професійної підготовки військових перекладачів у контексті євроінтеграції. Вивчала специфіку перекладу військової термінології англійською мовою.

Мета статті – розглянути основні етапи становлення української військової термінології та особливості підготовки майбутніх філологів у сфері військового перекладу.

Виклад основного матеріалу. Становлення української військової термінології є складним і тривалим процесом, який відображає історичний розвиток української державності, військової справи, культури та вплив зовнішніх чинників. Основні етапи цього процесу можна окреслити так:

1. Давньоруський період (IX–XIII ст.). Формування перших термінів, пов'язаних із військовою справою, почалося ще в Київській Русі. Це були запозичення з давньослов'янської мови, а також впливи грецької, скандинавської та інших мов. Приклади цих термінів є**:** *дружина, воїн, меч, щит, рать, стріла.* До джерел де зустрічаються ці терміни відносяться: літописи, військові договори, народні билини.

2. Литовсько-руський період і період польського впливу (XIV–XVII ст.). Характеризуючи цей період можна зазначити, що Українські землі перебували під владою Литви, Польщі, а згодом Речі Посполитої. Військова термінологія зазнала значного впливу польської, німецької та латинської мов. У XVI–XVII ст. виникла специфічна козацька військова лексика. Запорізька Січ стала важливим центром формування української військової термінології. Приклади термінів: *хорунжий, сотник, полковник, гетьман, гарматник*.

3. Імперський період (XVIII–XIX ст.). Характеризуючи цей період, що втрата української державності призвела до асиміляції та русифікації термінології. Більшість військових термінів у цей час запозичувалися з іншої мови. Незважаючи на зовнішній вплив, відбувається збереження традицій. У народній пам'яті та історичних документах зберігалися елементи козацької термінології.

4. Період Української революції (1917–1921 рр.). Поява незалежних українських держав – УНР, ЗУНР – сприяла відродженню та активному творенню військової термінології. Джерелами формування термінології є: традиції козацтва, європейські військові практики, впливи німецької, польської, французької мов. Приклади термінів**:** *армія, старшина, штаб, кошовий.*

5. Радянський період (1922–1991 рр.). Радянська Україна була частиною СРСР, де військова термінологія базувалася переважно на російській мові. Українська мова використовувалася обмежено в офіційній військовій сфері, термінологія мала стандартизований характер за радянським зразком.

6. *Незалежна Україна (з 1991 року).* Характеристикою цього періоду є те, що після проголошення незалежності України почався активний процес відродження і стандартизації української військової термінології. Відбувається реформа термінології, залучення міжнародного досвіду, інтеграція з НАТО, запозичення англомовних термінів, адаптація до сучасних викликів. Приклади нових термінів: *бригада, батальйон, дрон, спеціальні операції.*

7. Сучасний період (з 2014 року). Активний розвиток у зв'язку з війною на сході України та повномасштабним вторгненням у 2022 році. Виникли нові терміни, пов'язані із сучасними викликами гібридної війни та технологічного розвитку. Приклади: *аеророзвідка, кібербезпека, волонтерські батальйони, безпілотник, територона* (Яценко, 2007: 86).

Основні фактори впливу розвитку термінології – це історичні події: *військові конфлікти, революції, зміни державної влади*; культурний вплив: *традиції козацтва, фольклор, історична пам'ять*; міжнародні контакти: *військові союзи, інтеграція до міжнародних структур (НАТО)*; мовна політика: *українізація, стандартизація сучасної української мови*.

Переклад англомовної військової термінології – це складний процес, який вимагає не лише високого рівня володіння мовою, але й глибокого розуміння специфіки військової сфери. Основні способи перекладу військової термінології, що опановують майбутні іноземні філологи в процесі фахової підготовки:

1. Транскрипція/Транслітерація, що використовується для передачі термінів, які не мають відповідників у цільовій мові або є міжнародними: *Radar → Радар, Camouflage → Камуфляж.*

2. Калькування – дослівний переклад компонентів терміна з відтворенням його структури: *Air defense → Протиповітряна оборона, Peacekeeping operation → Миротворча операція.*

3. Описовий переклад використовується для термінів, що не мають прямого еквівалента або є вузькоспеціалізованими: *Friendly fire → Вогонь по своїх військах, Rules of engagement (ROE) → Правила застосування сили у бойових умовах.*

4. Семантична адаптація застосовується для передачі термінів з урахуванням функціонального контексту: *Deployment → Розгортання військ, Force multiplier → Фактор посилення боєздатності.*

5. Лексико-семантична заміна – використання стилістично відповідного синоніма: *Strike group → Ударне угруповання, Engagement → Бойове зіткнення.*

6. Скорочення та абревіатури. Особливість військової термінології – велика кількість скорочень, які потребують точного перекладу: *AWACS (Airborne Warning and Control System) → ДРЛО (Дальнє радіолокаційне виявлення та управління), IED (Improvised Explosive Device) → Вибуховий пристрій кустарного виробництва* (Головацька, 2023: 228).

До основних проблем перекладу військової термінології з якими може зустрітися майбутній філолог відносяться: 1. Багатозначність термінів: один термін може мати різні значення залежно від контексту. 2. Секретність: часто термінологія є засекреченою, і точний переклад може бути ускладнений. 3. Реалії різних країн: військові концепції можуть відрізнятися залежно від країни, що впливає на переклад (Головацька, 2022: 271).

Навчання військового перекладу в процесі професійної підготовки – це важливий напрям у підготовці майбутніх іноземних філологів, який вимагає комплексного підходу, поєднання мовних, професійних і міжкультурних знань. До основних аспектів навчання військового перекладу відноситься**:**

1. *Мовна підготовка*, що включає: розвиток загальних мовних навичок (граматика, лексика, фонетика) з акцентом на військову термінологію; ознайомлення зі стилістичними особливостями військових текстів (лаконічність, точність, специфічна термінологія); вивчення військових скорочень і абревіатур (наприклад, *NATO – North Atlantic Treaty Organization, ROE – Rules of Engagement*).

2. *Термінологічна підготовка,* що включає: **с**кладання та поповнення глосаріїв військових термінів і понять; вивчення відмінностей між аналогічними термінами в різних мовах (наприклад, *artillery → артилерія*, але з різними класифікаціями в арміях різних країн).

3. *Професійна орієнтація*, що передбачає ознайомлення здобувачів із базовими знаннями про військову справу, зокрема структуру збройних сил, види військових операцій, типи техніки та озброєння; вивчення специфіки військових документів: наказів, рапортів, карт бойових дій, інструкцій.

4. *Методика перекладу*, використовується для опрацювання способів перекладу: калькування, транскрипція, описовий метод, адаптація тощо;

тренування перекладу текстів різних жанрів: технічних описів, наказів, аналітичних звітів, прес-релізів; робота з міжмовними трансформаціями для передачі лексико-семантичних і стилістичних особливостей військових текстів.

5. *Міжкультурна компетенція*: навчання розумінню культурних реалій, що впливають на термінологію та стилістику військових текстів; вивчення військових традицій і особливостей комунікації різних країн (Зінукова, 2014: 45).

В результаті фахової підготовки, здобувачі опановують наступні практичні навички: робота з автентичними текстами: переклад військових наказів, технічної документації, аналітичних звітів; симуляція усного перекладу в реальних або змодельованих ситуаціях (брифінги, переговори, прес-конференції); використання сучасних технологій перекладу, таких як *CAT-tools* і термінологічні бази даних.

Один з основних інструментів для інтенсифікації підготовки з військового перекладу майбутніх іноземних філологів є дисципліна «Військовий переклад». Отже, «Військовий переклад» у навчанні іноземних філологів є спеціалізованою дисципліною, спрямованою на підготовку професійних перекладачів для роботи у військовій, оборонній та міжнародній безпековій сферах. Цей курс охоплює як теоретичні, так і практичні аспекти перекладацької діяльності в умовах, пов'язаних із військовою комунікацією.

Мета курсу – формування знань, навичок та компетентностей, необхідних для перекладу військових текстів різного характеру: технічних, аналітичних, нормативних, оперативних тощо; розвиток здатності працювати в багатомовному та міжкультурному середовищі; підготовка до роботи в стресових умовах, де точність перекладу є критично важливою. Зміст дисципліни передбачає: *підготовку з теоретичних основ військового перекладу* (основні поняття військової термінології та її особливості; військовий дискурс: специфіка стилю, структура текстів, частотність використання термінів; класифікація військових текстів (оперативні документи, накази, технічні інструкції, аналітичні звіти, міжнародні договори); *мовну підготовку* (вивчення військової термінології англійської мови та її відповідників в українській мові; аналіз структурних особливостей військових текстів; робота зі скороченнями та абревіатурами, такими як *AWACS, ROE, IED);* впровадження *методики перекладу військових текстів* (технічний переклад (опис озброєння, техніки, інструкцій); юридичний переклад (військові угоди, міжнародні конвенції); публіцистичний переклад (військові статті, прес-релізи); усний переклад у військових умовах (брифінги, переговори, командування)); *виконання практичних занять* (робота з автентичними текстами (військові мануали, карти, оперативні звіти); моделювання ситуацій для усного перекладу (спільні військові навчання, миротворчі місії); використання сучасних технологій перекладу: програм для роботи з термінологією, машинного перекладу) (Поліщук, 2017: 118).

Форми навчання з військового перекладу передбачають: лекції з теорії військового перекладу; практичні семінари та майстер-класи; роботу з перекладацькими проєктами, які імітують реальні ситуації; самостійну роботу з термінологічними базами даних і текстовими корпусами.

Після завершення курсу здобувачі повинні: вільно орієнтуватися у військовій термінології англійською та українською мовами; перекладати військові тексти з дотриманням лексичних, стилістичних і контекстуальних вимог; застосовувати навички усного перекладу в реальних або змодельованих умовах; враховувати культурно-мовні особливості при перекладі текстів для міжнародного середовища; дотримуватися етичних норм і конфіденційності у військовій сфері, що є результатами вивчення курсу з військового перекладу (Довгань, 2023: 160).

Предмет «Військовий переклад» має важливе значення і є ключовим для підготовки перекладачів, які працюють у контексті міжнародної безпеки, миротворчих місій, міжнародної співпраці та оборонної галузі, де точність і адекватність перекладу впливають на успішність операцій та безпеку людей.

Курси з військового перекладу набувають особливої актуальності в умовах війни, коли потреба в професійній міжмовній комунікації зростає. Ефективна підготовка перекладачів для військових цілей стає ключовим фактором у забезпеченні успішної взаємодії між військовими структурами, міжнародними організаціями та громадянами (Янковець, 2023: 144).

До ключових аспектів значущості курсів з військового перекладу для майбутніх філологів відносяться: точність і швидкість комунікації, підтримка міжнародної співпраці, робота з секретною інформацією, адаптація до стресових умов, гуманітарна комунікація.

1. Точність і швидкість комунікації. У військових умовах навіть незначні помилки перекладу можуть призвести до серйозних наслідків: неправильне розуміння наказів або військових угод;

помилки в координації спільних операцій. Курси готують перекладачів, здатних оперативно передавати інформацію, дотримуючись її точності та змістовної повноти.

2. Підтримка міжнародної співпраці. Під час війни критично важливо забезпечувати ефективний зв'язок із міжнародними партнерами, включаючи: НАТО та інші військові альянси; миротворчі місії та гуманітарні організації; представників іноземних урядів і журналістів. Курси зосереджуються на розвитку навичок перекладу військової термінології, міжнародних стандартів комунікації та міжкультурної компетенції.

3. Робота з секретною інформацією. У війні перекладачі часто працюють із конфіденційними документами (військові звіти, плани операцій). Навчання включає етику та методи роботи з секретними даними, що гарантує безпеку інформації.

4. Адаптація до стресових умов. Військові перекладачі повинні працювати в умовах високого стресу, обмеженого часу та небезпеки. Курси забезпечують психологічну підготовку, навчаючи зберігати концентрацію, швидко приймати рішення та адаптуватися до змінних обставин.

5. Гуманітарна комунікація. Перекладачі відіграють важливу роль у забезпеченні зв'язку між військовими та цивільним населенням, зокрема: під час евакуації; у створенні гуманітарних коридорів; у роботі з біженцями та постраждалими від війни (Янковець, 2018: 361).

В результаті своєї роботи перекладач військової термінології та документації повинен забезпечувати:

Термінологічну точність. Перекладач повинен точно відтворити зміст термінів, враховуючи їхній контекст. Багато військових термінів мають вузькоспеціалізоване значення, яке може змінюватися залежно від країни чи організації (наприклад, НАТО, ООН).

Культурну адаптацію. Військова термінологія часто несе культурні особливості, які потрібно враховувати, щоб уникнути непорозумінь. Наприклад, у різних країнах можуть використовуватися різні ієрархічні системи, що впливає на переклад військових звань.

Відтворення абревіатур та скорочень. Англомовні військові тексти насичені абревіатурами, наприклад, *UAV (Unmanned Aerial Vehicle) або IED (Improvised Explosive Device)*. Переклад таких термінів потребує розшифровки і адаптації відповідно до мовної традиції цільової мови.

Урахування контексту. Військові тексти можуть містити специфічні реалії, які важливо враховувати. Наприклад, «*operation*» може означати як військову операцію, так і медичну процедуру, залежно від контексту.

Дотримання національних стандартів. Перекладачі повинні орієнтуватися на стандарти перекладу, затверджені збройними силами конкретної країни або міжнародними організаціями.

Використання сучасних інструментів. CAT-tools (Computer-Assisted Translation tools) і спеціалізовані глосарії допомагають перекладачам забезпечувати точність і консистентність у роботі з військовими текстами.

Виклики для забезпечення якісного перекладу є: різниця у військовій доктрині між країнами; швидка поява нових термінів через технологічний прогрес (наприклад, терміни, пов'язані з кібербезпекою або дронами); потреба в оперативному перекладі під час критичних ситуацій (Шкільна, 2015: 7).

Висновки. Курси з військового перекладу під час війни є стратегічно важливими для забезпечення функціональної та безпомилкової комунікації на різних рівнях. Вони сприяють зміцненню обороноздатності, підтримці міжнародного партнерства та реалізації гуманітарних місій, що робить їх незамінними в умовах сучасної війни. Дієві механізми навчання військового перекладу включають збалансоване поєднання теорії, практики, технологій і психологічної підготовки. Це дозволяє створити фахівців, які здатні працювати в умовах війни, забезпечуючи точність і ефективність міжмовної комунікації на всіх рівнях. Прикладними аспектами навчання військового перекладу є: переклад військових наказів та звітів (забезпечення точності та зрозумілості формулювань); робота з військовою технічною документацією (термінологія для обслуговування озброєння та техніки); усний переклад у реальних умовах (брифінги, переговори, спільні операції); робота з міжнародними нормативними документами (конвенції, меморандуми, угоди).

Очікуваними результатами є: підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних забезпечувати точний і якісний переклад у військовій сфері; забезпечення ефективної міжмовної комунікації у військових операціях, гуманітарних місіях та міжнародних безпекових процесах; створення резерву перекладачів для потреб оборонних структур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Головацька Ю. Перспективи професійної підготовки майбутніх перекладачів до використання технік перекладу та стратегій локалізації цифрових продуктів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 68, том 1, 2023. С. 225–230. DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/68-1-35

2. Головацька Ю. Специфіка підготовки майбутніх перекладачів до локалізації в епоху цифрових технологій. *Актуальні питання гуманітарних наук.* Вип 58, том 1, 2022. С. 270–274.

3. Довгань Л. Сучасні підходи та тенденції професійної підготовки майбутніх філологів-перекладачів у системі вищої освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми.* Вип. 69, 2023. С. 152–163. https://doi.org/10.31652/2412-1142-2023-69-152-163

4. Зінукова Н. Професійна підготовка перекладачів у сучасних умовах: вимоги ринку перекладацьких послуг. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2014. № 2 (8). С. 42–47.

5. Лемешко О., Гапонова В. Підготовка перекладачів: український досвід. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України.* Серія: педагогічні науки, 25 (2), 2021. С. 112–135. https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v25i2.786

6. Поліщук Л. Основні напрямки професійної підготовки майбутніх перекладачів в умовах євроінтеграції. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка.* Педагогічні науки. 2017. Випуск 4 (90). С. 116–119.

7. Шкільна Ю., Ковтун О. Використання новітніх засобів навчання у підготовці майбутніх перекладачів науково-технічної літератури. *Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика:* збірник наукових праць / за ред. А. Гудманяна, С. Сидоренка. К.: Аграр Медіа Груп, 2015. С. 145–149.

8. Янковець О. Особливості розвитку термінознавчої науки наприкінці XX – на початку XXI століття. *Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики:* науковий журнал / редкол. В. І. Кушнерик та ін. Чернівці: Видавничий дім «РОДОВІД». 2018. Вип. 1(15). С. 359–363.

9. Янковець О. Термінознавство англійської мови (для майбутніх офіцерів прикордонників) : навчальний посібник. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2023. 144 с.

10. Яценко Н. Назви військової форми одягу в українській мові [Текст] : дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / Яценко Ніна Олександрівна ; НАН України, Ін-т укр. мови. К., 2007. 219 с.

REFERENCES

1. Holovatska Yu. (2023) Perspektyvy profesiinoi pidhotovky maibutnikh perekladachiv do vykorystannia tekhnik perekladu ta stratehii lokalizatsii tsyfrovykh produktiv [Prospects for Professional Training of Future Translators in the Application of Translation Techniques and Digital Product Localization Strategies]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Vyp 68. Tom 1. P. 225–230. DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/68-1-35 [in Ukrainian].

2. Holovatska Yu. (2022) Spetsyfika pidhotovky maibutnikh perekladachiv do lokalizatsii v epokhu tsyfrovykh tekhnolohii [The Specifics of Training Future Translators for Localization in the Digital Age]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Vyp 55. Tom 1. P. 270–274 [in Ukrainian].

3. Dovhan L. (2023) Suchasni pidkhody ta tendentsii profesiinoi pidhotovky maibutnikh filolohiv-perekladachiv u systemi vyshchoi osvity [Modern Approaches and Trends in the Professional Training of Future Philologist-Translators in the Higher Education System]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*. Vyp. 69. P. 152–163. https://doi.org/10.31652/2412-1142-2023-69-152-163 [in Ukrainian].

4. Zinukova N. (2014) Profesiina pidhotovka perekladachiv u suchasnykh umovakh: vymohy rynku perekladatskykh posluh [Professional Training of Translators in Modern Conditions: Requirements of the Translation Services Market]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu imeni Alfreda Nobelia*. Seriia «Pedahohika i psykholohiia». Pedahohichni nauky. № 2 (8). P. 42–47 [in Ukrainian].

5. Lemeshko O., Haponova V. (2021) Pidhotovka perekladachiv: ukrainskyi dosvid [Translator Training: The Ukrainian Experience]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy*. Seriia: pedahohichni nauky, 25 (2). P. 112–135. https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v25i2.786 [in Ukrainian].

6. Polishchuk L. (2017) Osnovni napriamky profesiinoi pidhotovky maibutnikh perekladachiv v umovakh yevrointehratsii [Key Directions in the Professional Training of Future Translators in the Context of European Integration]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka*. Pedahohichni nauky. Vypusk 4 (90). P. 116–119 [in Ukrainian].

7. Shkilna Yu., Kovtun O. (2015) Vykorystannia novitnikh zasobiv navchannia u pidhotovtsi maibutnikh perekladachiv naukovo-tekhnichnoi literatury [The Use of Modern Teaching Tools in Training Future Translators of Scientific and Technical Literature]. *Fakhovyi ta khudozhnii pereklad: teoriia, metodolohiia, praktyka:* zbirnyk naukovykh prats / za red. A. Hudmaniana, S. Sydorenka. K.: Ahrar Media Hrup. P. 145–149 [in Ukrainian].

8. Yankovets O. (2018) Osoblyvosti rozvytku terminoznavchoi nauky naprykintsi XX – na pochatku XXI stolittia [Features of the Development of Terminology Science in the Late 20th and Early 21st Centuries]. *Aktualni problemy romano-hermanskoi filolohii ta prykladnoi linhvistyky*: naukovyi zhurnal / redkol. V. I. Kushneryk ta in. Chernivtsi: Vydavnychyi dim «RODOVID». Vyp. 1(15). P. 359–363 [in Ukrainian].

9. Yankovets O. (2023) Terminoznavstvo anhliiskoi movy (dlia maibutnikh ofitseriv prykordonnykiv) : navchalnyi posibnyk [English Language Terminology (for Future Border Guard Officers): A Study Guide]. Khmelnytskyi : Vydavnytstvo NADPSU. 144 p. [in Ukrainian].

10. Yatsenko N. (2007) Nazvy viiskovoi formy odiahu v ukrainskii movi [Tekst] [Names of military uniforms in Ukrainian]: dys... kand. filol. nauk: 10.02.01 / Yatsenko Nina Oleksandrivna ; NAN Ukrainy, In-t ukr. movy. K. 219 p. [in Ukrainian].